Alþingi
Erindi nr. Þ 127/505
komudagur 13. 12. 2001

SIÐMENNT
félag áhugafólks um borgaralegar athafnir

Alþingi
Allsherjarnefnd

EFNI: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á kirkjuskipan ríkisins.

Siðmennt vill koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum við frumvarpið:

1. Siðmennt grundvallar starf sitt á jafnræði og virðingu allra þjóðfélagsþegna óháð trúar- eða lífsskoðunum þeirra. Eitt af baráttumálum félagsins hefur verið að auka umræðu um aðskilnað ríkis og kirkju til þess að slíkt geti náðst.

Á vefsíðu Siðmenntar; www.sidmennt.is, kemur afstaða félagsins skýrt fram en þar stendur:

Mannréttindi eru helstu baráttumál Siðmenntar og þá ekki síst trúfrelsi. Í því felst m.a. að skilja að ríki og kirkju, sbr. 9. grein stefnuskrár.

2. Í greinargerð flutningsmanna segir:

Efnislega felur þetta frumvarp í sér að öllum trúfélögum skuli gert jafnhátt undir höfði...

Siðmennt er þessu sammála en vill benda á að einnig er stór hluti fólks sem er utan trúfélaga og eru margir þeirra trúlausir með öllu. Réttur þessa fólks er enn minni en annarra sem skráðir eru í trúfélög í dag þar sem túlkun yfirvalda á Íslandi á rétti félagasamtaka til þess að fá greidd sóknargjöld miðast eingöngu við trúfélög.

Siðmennt telur afskipti ríkisvaldsins af trúarlífi almennings í senn óþörf og óviðeigandi. Trú eða lífsskoðun einstaklinga er þeirra einkamál og ríkisvaldinu algerlega óviðkomandi. Eina hlutverk ríkisvaldsins í þeim efnum ætti að vera að tryggja einstaklingnum umhverfi þar sem hann getur iðkað trú eða lífsspeki sína óáreittur. Siðmennt álítur því að ríkisvaldið eigi ekki að sjá um innheimtu gjalda fyrir trúfélög eða önnur frjáls félagasamtök og að eðlilegast sé að innheimtuaðgerðum ríkisvaldsins á „sóknargjöldum" verði hætt. Þar sem ólíklegt má teljast að fallist verði á slíkt fyrirkomulag í nánustu framtíð leggur félagið fram aðra tillögu til vara: Að þeim sem standa utan trúfélaga verði frjálst að ráðstafa svokölluðum sóknargjöldum sínum eftir eigin sannfæringu, eða að sleppa því að greiða þau.

Í dag er þessu þannig háttað að ríkisvaldið innheimtir frá sérhverjum manni u.þ.b. 6000 krónur á hverju ári sem renna svo til þess trúfélags sem viðkomandi er skráður í. Ef viðkomandi er hins vegar meðlimur í óskráðu trúfélagi eða stendur utan trúfélaga er honum engu að síður gert skylt að greiða þessa upphæð sem síðan rennur óskert til Háskóla Íslands. Hér er því í raun um refsiskatt að ræða þar sem þeir sem kjósa að standa utan trúfélaga eru látnir greiða hærri upphæð til Háskóla Íslands en aðrir. Samtals eru þetta yfir 50 milljónir á ári.

Siðmennt
Hope Knútsson
sími 557 3734

Æsufell 4 - 2F
111 Reykjavík
hopeful@islandia.is

Systurfélög Siðmenntar víðsvegar um heim, t.d. í Noregi og Belgíu, hafa stöðu sem lífsskoðunarfélög (ekki trúfélög) en gjöld skráðra félaga renna til þessara félaga. Siðmennt, sem lífsskoðunarfélag, fær hins vegar ekki „sóknargjöld" trúleysingja.

3. Siðmennt vill einnig benda á þá umræðu sem skapast hefur undanfarin ár um fjölmenningarlegt þjóðfélag þar sem fjöldi þeirra einstaklinga sem flyst hingað til lands aðhyllist annaðhvort aðra trú en kristni eða er trúlaus. Við í Siðmennt verðum mikið vör við slíkt í okkar starfi. Leitað er til okkar með óskir um að veita þjónustu sem ekki er undir merkjum trúar og er þar fremst að telja borgaralega fermingu en einnig hafa aukist fyrirspurnir um aðrar borgaralegar athafnir eins og t.d. greftranir.

Innflytjendur hafa á undanfömum árum verið einn helsti bjargvættur íslensks efnahagslífs á tímum mikillar þenslu. Ef þeirra hefði ekki notið við væri efnahagslífið í vandræðum. Innflytjendur eru hluti af nútíma samfélagi Íslendinga og án þeirra getum við ekki verið. Ber okkur því skylda til að sjá til þess að hagsmuna þeirra sé gætt til jafns við hagsmuni annarra.

4. Í greinargerð flutningsmanna er bent á þá staðreynd að síðan farið var að kanna viðhorf og vilja Íslendinga til aðskilnaðar ríkis og kirkju hefur í öllum könnunum yfir 60% þátttakenda verið því fylgjandi. Þó svo að skoðanakannanir séu einungis mælistika á tiltekin viðhorf á tilteknum tíma gefur þessi munur þó vísbendingu um vilja landsmanna.

5. Að lokum skal á það bent að fá lýðræðisríki í dag hafa þjóðkirkju á sama hátt og er hér á Íslandi.

Siðmennt lýsir sig sammála frumvarpinu.

Reykjavík 12. desember 2001

F.h. Siðmenntar

Hope Knútsson

Hope Knútsson

Siðmennt
Hope Knútsson
sími 557 3734

Æsufell 4 - 2F
111 Reykjavík
hopeful@islandia.is